

NÄYTTELY

Kultainen metsä kuvaa metsän vihreää kultaa

■ MATTIAS TOLVANEN

Ritva Kovalaisen ja Sanni Sepon valokuvia Helsingin taidemuseo Tennispalatsissa 17.6.–4.9.2011.

Ritva Kovalaisen ja Sanni Sepon *Kultainen metsä* -valokuvanäyttely antoi kesällä mahdollisuuden tutustua aarniometsään Tennispalatsissa Helsingin keskustassa. Samalla kun näyttely kertoi metsien merkityksestä kulttuurissamme, se muistutti vanhojen luonnontilaisien metsien suojelemisesta.

Valokuvataiteilijat Ritva Kovalainen (s. 1959) ja Sanni Seppo (s. 1960) ovat käsitelleet puiden ja metsän kulttuurisia ja henkisiä arvoja myös aikaisemmissa töissään. Heidän tunnetuin kirjansa *Puiden*

kansa (Hiilinielu tuotanto & Miel-
lotar 1997, uudistettu laitos 2006)
on Luonnonsuojeluliiton ympäris-
töpalkinnon saanut valokuvateos.

Näyttelyn kolme jaksoa

Henkien saarella kuvasarja haake
taustaa metsien suojelulle japani-
laisten šintolaisuuteen pohjautu-
vasta kunnioituksesta puita ja kaik-
kea luontoa kohtaan. Kovalainen ja
Seppo tekivät vuonna 2009 matkan
Shikokun saarelle Japaniin, jossa he
valokuvasivat pyhiä puita, 3 000
vuotta vanhoja japaninsetrejä ja
tuhattuotisia kamferipuita. Meillä
jo menetetyt vanhat perinteet elä-
vät edelleen japanilaisessa kulttuu-
rissa. Myös suomalaisten muinais-
uskoissa on suhtauduttu puihin
samalla kunnioituksella kuin Ja-
panissa, mutta Suomessa uhripuut
ja karsikot on kitketty pakanallisi-
na tapoina lähes kokonaan pois ih-
misten mielestä.

Metsäisyys yhdistää Suomea ja
Japania, molemmissa maissa met-
sillä on suuri merkitys sekä kult-
tuurissa että taloudessa. Suomen
pinta-alasta noin 72 prosenttia on
metsää, vuoristoisessa Japanissa-
kin metsiä on 64 prosenttia. Met-
sät saivat myös japanilaisen taitei-
lija Reiko Nirekin (s. 1958) kiinnos-
tamaan Suomesta. Hänen insta-
llaationsa *Toivomuspuu* oli esillä
näyttelyssä.

Hiljaa huojuu korven honka ku-
vaa vanhaa luonnontilaista metsää.
Näyttelyn valokuvat ovat samaa
sarjaa kuin Petri Keto-Tokoin ja Ti-
mo Kuuluvaisen *Suomalainen aar-
niometsä* -teoksessa kuvituksena
käytetyt Kovalaisen ja Sepon met-
säkuvat. Vanhat metsät ovat suoje-
lualueilta Ilomantsin Autiovaarasta
ja Harakkalanvaarasta, Kuusamon
Närängänvaarasta, Laattajasta ja

Virmajoelta sekä Kemiönsaarelda.

Laajat panoraamat antavat tu-
tuudellisen vaikutelman aarnio-
metsän monimuotoisesta olemuk-
sesta, joka on paljon muutakin kuin
yksittäisiä vanhoja puita. Puut ovat
eri-ikäisiä ja myrskyn kaatamien
puiden jättämässä aukoissa kas-
vaa taimia. Metsänpohjaa ja maas-
sa lahoavia runkoja peittävät pak-
sut sammalikot, rungoilla kasvavat
jäkälät ja oksissa roikkuvat naavat.
Vanhuudestaan huolimatta metsä
elää ja on valmis reagoimaan ym-
päristösssä tapahtuviin muutoksiin.

Metsänhoidollisia toimenpiteitä
kertoo tehometsätalouden vaiku-
tuksista metsäluontoon, jota Sep-
po ja Kovalainen ovat dokumen-
toineet myös lentokoneesta va-
lokuvaamalla. He ovat käsitelleet
metsänhoidon aihetta myös teok-
sessaan *Metsänhoidollisia toimen-
piteitä* (Hiilinielu tuotanto & Miel-
lotar 2009), joka sai Suomen tai-
deyhdistyksen kirjallisuuspalkin-
non.

Ilmakuvien todellisuus on ih-
misen muotoilemaa maisemaa,
jossa metsätyön jäljet paljastuvat
kaikessa laajuudessaan. Valoku-
vaajan rajaamissa näkymissä on
kuitenkin vahva esteettinen puo-
li. Viivasuorat ojat kimaltelevat au-
ringossa turvesuolla ja metsäauto-
tiet kiemurtelevat hakkuuaukeal-
la, jonka pinta on kuvioitu maas-
toa auraamalla.

Suomalaisten suhde metsään on
edelleen syvien tunteiden hallitse-
ma. Ehkä vain metsäammattilai-
nen voi nähdä metsän pelkästään
taloudellisia arvoja sisältävänä ja
olla tyytyväinen puupeltoina kas-
vaviin tasaikäisiin viljelymetsiin.
Ritva Kovalaisen ja Sanni Sepon
video *Sateenkaarenpää – Mihin
metsä katosi?* muistelee Ilomant-

sin Lähdevaaran metsien hakkuita.
Onneksi metsä on uudistuva luon-
nonvara, ja myös näyttelyn kuvissa
voi jo nähdä maastossa nousevan
luontaisesti uudistuneita männyn-
taimikoita ja heleänvihreitä koivik-
koja.

Toinen videoteos, Ville Tantun
Metsäpuhetta yhdistää koko näyt-
telyn sanomaa ja kertaa erilaisia
tapoja suhtautua metsään. Hiljal-
leen liikkuva videokuva tuo met-
säerämaan katsojan ulottuville.
Kuvien mukana soljuva puhe sisäl-
tää kriittisiä ajatuksia, metsänhoi-
tajan rationaalisista näkemyksis-
tä aina lapsuutensa aikaisen met-
sän menettäneen tunteisiin vetoa-
viin muistoihin. Teoksen musiikin
on säveltänyt Sanna Salmenkallio
ja sen esittää Keski-Helsingin mu-
siikkiopiston kamariorkesteri hä-
nen johdolla.

Metsän todelliset arvot ovat hy-
vin monenlaisia, mutta vanhojen
luonnontilaisten metsien suojelua
pitää silti korostaa. Vanhoista met-
sistä on enää pieniä sirpaleita jäl-
jellä, eikä niillä voi olla enää suurta
metsätaloudellista merkitystä.

Ritva Kovalaisen ja Sanni Sepon
metsäkuvien näyttely on huolelli-
sesti viimeistelty ja ajatuksella ra-
kennettu kokonaisuus, joka pitäisi
tuoda vielä uudelleen esille eri puo-
lilla Suomea ja myös ulkomailla.

**Kirjoittaja on filosofian maisteri,
biologi ja tietokirjailija.**